

Dosarul nr. 1a-1440/22
1-15201301-02-1a-22072022

Judecătoria Chişinău (sediul Buiucani)
Judecător: Sergiu Lazari

D E C I Z I E
(dispozitiv)

15 iunie 2023

mun. Chişinău

Colegiul penal al Curţii de Apel Chişinău, în componenţa:

Preşedintele şedinţei, Judecătorul

Iurie Iordan

Judecătorii:

Elena Cojocari şi Sergiu

Daguţa

Grefier:

Cristina Său

Cu participarea:

Procurorului:

Djulieta Devder

Avocatul inculpatului:

Mariana Kuşnir

Avocatul părţii vătămate:

Victor Tatarciuc

Partea vătămată:

Inculpatului:

Melnic Vasile

Interpretului:

Natalia Crasnoiarova

A examinat în şedinţă de judecată publică, în ordine de apel, apelul avocatului Valeriu Pelin în numele inculpatului Melnic Vasile împotriva sentinţei Judecătoriei Chişinău (sediul Buiucani) din 12.06.2017, pe cauza penală:

Melnic Vasile *****, născut la *****, originar *****, domiciliat mun. Chişinău, *****studii medii speciale, căsătorit, pensionar, anterior condamnat
învinuit de comiterea infracţiunilor prevăzute de art. 190 alin.(4) Cod penal,

În conformitate cu art.415, alin.(1), pct.1, lit.c), pct.2; 417-419 Cod procedură penală, Colegiul penal al Curţii de Apel Chişinău,-

D E C I D E:

Admite apelul avocatului în numele inculpatului Melnic Vasile, casează total, inclusiv din alte motive conform art.409 alin.(2) Cod procedură penală, sentinţa Judecătoriei Chişinău (sediul Buiucani) din 12.06.2017, şi încheierea de corectare din 12.07.2017, privindu-l pe Melnic Vasile şi conform art.415 alin.(1), pct.3) Cod procedură penală dispune rejudecarea cauzei de către Judecătoria Chişinău (sediul Buiucani).

Măsura preventivă – arestul preventiv aplicat lui Melnic Vasile prin sentinţa Judecătoriei Chişinău (sediul Buiucani) din 12.06.2017 a o revoca.

Decizia este irevocabilă.

Pronunţarea publică a hotărârii motivate la data de 04 iulie 2023, ora 14.00.

Preşedintele şedinţei, Judecătorul

Judecătorii:

Iurie Iordan

Elena Cojocari

Sergiu Daguţa

Dosarul nr. 1a-1440/22
1-15201301-02-1a-22072022

Judecătoria Chişinău (sediul Buiucani)
Judecător: Sergiu Lazari

DECIZIE

15 iunie 2023

mun. Chişinău

Colegiul penal al Curţii de Apel Chişinău, în componenţa:

Preşedintele şedinţei, Judecătorul

Judecătorii:

Daguţa

Grefier:

Cu participarea:

Procurorului:

Avocatul inculpatului:

Avocatul părţii vătămate:

Partea vătămată:

Inculpatului:

Interpretului:

Iurie Iordan

Elena Cojocari şi Sergiu

Cristina Său

Djulieta Devder

Mariana Kuşnir

Victor Tatarciuc

Melnic Vasile

Natalia Crasnoiarova

A examinat în şedinţă de judecată publică, în ordine de apel, apelul avocatului Valeriu Pelin în numele inculpatului Melnic Vasile împotriva sentinţei Judecătoriei Chişinău (sediul Buiucani) din 12.06.2017, pe cauza penală:

Melnic Vasile *****, născut la *****, originar *****, domiciliat mun. Chişinău, *****studii medii speciale, căsătorit, pensionar, anterior condamnat *învinuit de comiterea infracţiunilor prevăzute de art. 190 alin.(4) Cod penal,*

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

instanţa de fond: 07.12.2015 - 12.06.2017,

instanţa de apel: 11.09.2018 - 05.03.2019,

instanţa de recurs: 06.12.2019 - 15.09.2020,

instanţa de apel: 11.12.2020 - 24.11.2021,

instanţa de recurs: 06.04.2022 - 13.06.2022,

instanţa de apel: 22.07.2022- 15.06.2023.

Procedura citării a fost legal executată.

Asupra apelului declarat de avocatului Valeriu Pelin în numele inculpatului Melnic Vasile împotriva sentinţei Judecătoriei Chişinău (sediul Buiucani) din 12.06.2017, pe cauza penală în baza materialelor din dosar şi argumentelor invocate în şedinţa de judecată, Colegiul penal al Curţii de Apel Chişinău,-

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 12.06.2017, Melnic Vasile a fost condamnat în baza art. 190 al. 2) p. c) Cod penal la 6 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții ce țin de primirea în gestiune a bunurilor materiale sau surselor financiare pe un termen de 3 ani.

Potrivit art. 84 alin. (4) Cod penal, prin adăugirea parțială a părții neexecutate a pedepsei aplicate prin sentința Judecătoriei Ialoveni din 20.03.2014, i-a fost stabilită pedeapsă definitivă de 8 ani și 6 luni închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții ce țin de primirea în gestiune a bunurilor materiale și surselor financiare pe un termen de 3 ani, cu executare în penitenciar de tip închis, de la reținere.

Acțiunea civilă înaintată de partea vătămată *****a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirii să se expună în ordinea procedurii civile.

2. Prin încheierea din 12.07.2017, instanța a hotărât: „A corecta eroarea evidentă admisă în dispozitivul sentinței Judecătoriei Chișinău din 12.06.2017 și mențiunea greșită prin care Melnic Vasile a fost declarat vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 al. 4) CP, cu aplicarea pedepsei de 8 ani închisoare, cu mențiunea corectă prin care Melnic Vasile este declarat vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 al. 2) p. c) Cod penal, cu aplicarea pedepsei de 6 ani închisoare. În rest, dispozitivul sentinței din 12.06.2017 în privința lui Melnic Vasile se menține fără modificări”.

Instanța a statuat că, în privința inculpatului sunt aplicabile prevederile art. 126 al. 1) CP, în redacția din 29.07.2016, care ameliorează situația lui și au efect retroactiv.

Or, la adoptarea sentinței din 12.06.2017 urmau a fi aplicate prevederile art. 10, 101 CP, iar acțiunile inculpatului urmau a fi recalificate din art. 190 al. 4) CP, ca dobândirea ilicită a bunurilor prin înșelăciune și abuz de încredere, în proporții mari, conform art. 190 al. 2) p. c) CP, ca dobândirea ilicită a bunurilor prin înșelăciune și abuz de încredere, în proporții considerabile. Deoarece în urma erorii și omisiunii admise la adoptarea dispozitivului sentinței din 12.06.2017, acțiunile inculpatului greșit au fost încadrate în baza art. 190 al. 4) CP, eroarea admisă urmează a fi corectată, cu indicarea calificării corecte a acțiunilor inculpatului conform art. 190 al. 2) p. c) CP.

3. Instanța de fond a constatat că, în luna octombrie 2011, inculpatul Melnic Vasile, acționând cu intenție directă, urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, aflându-se în mun. Chișinău, sub pretextul procurării de la partea vătămată *****a unui microbuz de model „*****”, înmatriculat în Republica Irlanda, prin înșelăciune și abuz de încredere a însușit de la partea vătămată autovehiculul indicat, cauzând părții vătămate o daună considerabilă, în sumă de

5500 euro, echivalentul a 89.495 lei, conform cursului valutar stabilit de Banca Națională a RM la acel moment.

4. *Avocatul Pelin Valeriu a declarat apel*, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie achitat.

Apelantul a invocat că nu au fost prezentate probe care demonstrează vinovăția inculpatului, iar depozițiile lui *****și soției acestuia, care sunt persoane cointeresate, nu s-au confirmat prin alte probe. Mai mult, mijlocul de transport este înregistrat până în prezent în Irlanda, nu a fost devamat în Republica Moldova, fiind cu volanul în partea dreaptă și, care, fiind interzis în Republica Moldova, nu poate fi obiect de vânzare-cumpărare. Careva acte ale automobilului nu există, partea vătămată confirmând că la poliție în Irlanda a declarat că pașaportul tehnic a fost pierdut. Totodată, orice transport nedevamat temporar poate să se afle în țară nu mai mult de 30 zile, iar la momentul adresării în organele de poliție automobilul nu putea fi în Republica Moldova.

Dosarul a fost intentat ilegal, or, la 12.02.2013, partea vătămată s-a adresat la IP Centru privind neachitarea de către Melnic Vasile a sumei de 5500 euro pentru microbuzul de model „*****”, iar la 18.03.2013 a fost dispusă neînceperea urmăririi penale, care este în vigoare la moment.

La 16.07.2013, Lazarenco Ion, repetat, s-a adresat la IGP Chișinău cu cerere analogică împotriva lui Melnic Vasile, la 23.07.2013 fiind intentat dosarul penal.

Conform art. 332 alin. (1) Cod de procedură penală, procesul penal încetează, inclusiv în baza art. 275 pct. 9) Cod de procedură penală, atunci când există circumstanțe care condiționează excluderea sau, după caz, exclud urmărirea penală.

Or, probele administrate, inclusiv declarațiile părții vătămate, au fost examinate în cadrul cauzei civile, prin care a fost respinsă cererea lui *****către Melnic Vasile privind încasarea datoriei de 5500 euro, ca neîntemeiată, fiind definitivă și irevocabilă.

5. *Potrivit deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 05 martie 2019*, apelul a fost admis, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre. Melnic Vasile a fost condamnat în baza art. 190 alin. (1) Cod penal la 1 an închisoare. Potrivit art. 84 alin. (4) Cod penal, prin adăugirea parțială a părții neexecutate a pedepsei aplicate prin sentința Judecătoriei Ialoveni din 20.03.2014, i-a fost stabilită pedeapsă definitivă de 6 ani și 7 luni închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, de la reținere. În rest, sentința a fost menținută.

6. *Potrivit deciziei Colegiul Penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 15 septembrie 2021*, recursurile inculpatului din 27.01.2020, 07.02.2020, 25.02.2020, 10.03.2020 au fost respinse ca inadmisibile. Au fost admise recursurile avocaților Tatarciuc Victor și Pelin Valeriu, al inculpatului din 12.08.2019, casată total decizia menționată și dispusă rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

7. *Potrivit deciziei Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău din 24 noiembrie 2021*, apelul a fost admis, casată total sentința din 12.06.2017 și încheierea din 12.06.2017, și pronunțată o nouă hotărâre. Melnic Vasile a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute la art. 190 alin. (1) Cod penal și liberat de pedeapsă, din motivul expirării termenului de prescripție privind tragerea la răspundere penală. De la inculpat s-a încasat în beneficiul lui *****prejudiciul material în sumă de 5500 euro.

8. *Potrivit deciziei Colegiul Penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 13 iunie 2022*, au fost admise recursurile ordinare declarate de partea vătămată *****și de inculpatul Melnic Vasile *****, casată total decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 24 noiembrie 2021, și dispusă rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Procedura citării legale a fost executată.

9. În ședința instanței de apel, *avocatul Mariana Kușnir* a susținut cererea de apel declarată în interesele lui Melnic Vasile. Menționez că în octombrie 2011 Melnic Vasile prin rechizitoriu a fost învinuit de faptul că a dobândit ilicit bunurile altei persoane, aflându-se în mun. Chișinău sub pretextul procurării de la partea vătămată *****a unui automobil de model Mercedes înmatriculat în Republica Irlanda, prin înșelăciune și abuz de încredere a însușit de la partea vătămată autovehiculul dat, cauzându-i părții vătămate o daună considerabilă în sumă de 5500 euro, echivalentul a 890 495 lei. Apelul a fost declarat indicând faptul că vina Melnic Vasile nu și-o recunoaște, solicităm o sentință de achitare în privința acestuia și menționăm că respectiva cauză penală fiind întoarsă la rejudecare de către Curtea Supremă de Justiție s-a invocat faptul că *****a înregistrat o cerere la 12.02.2013, iar pe răspunsul din 18.02.2013 nr. 2972 a fost respinsă, clasată cauza penală în privința acestuia și a fost indicat faptul că în relațiile dintre Melnic Vasile și *****sunt relații de natură juridico-civilă. Ulterior la data de 16.07.2013 tot *****se adresează cu altă cerere, plângere la Inspectoratul General de Poliție, iar în această situație se pornește o cauză penală. Anterior această încheiere sau acest refuz în pornirea urmăririi penale nu a fost anulat de către organul de urmărire penală, fiind și la momentul de față în vigoare, nefiind contestat. În această situație avem prezența a două hotărâri prin care clientul meu se învinovățește cu dubla incriminare pentru aceeași faptă și pentru aceeași perioadă. La materialele dosarului am anexat decizia Curții de Apel din 31.03.2015 prin care a fost admis apelul declarat de Melnic Vasile, s-a casat hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 29.04.2014 și s-a pronunțat o hotărâre nouă prin care a fost respinsă cererea de chemare în judecată depusă de ***** privind încasarea sumei de la Melnic Vasile de 5500 euro. Menționăm că în hotărârea instanței este indicat că *****urma să se adreseze către agentul economic, întreprinderea Trans-Melnic, dar nu către persoana Melnic Vasile. Astfel, în prezent având o hotărâre definitivă

și irevocabilă, care a rămas în vigoare prin care a fost respins acest prejudiciu de la Melnic Vasile, iarăși suntem în prezența dublei incriminări. La materialele dosarului nu s-a prezentat de către partea vătămată sau de către acuzare nici o probă prin care se demonstrează că însăși Melnic a primit acest automobil, care a fost adus de către *****în urma cererii întreprinderii Trans-Melnic. Acest automobil până în prezent nu a fost trecută frontiera Republicii Moldova, el se află în Irlanda, Melnic Vasile nu a beneficiat până la urmă de acest autovehicul, iar suma de 2000 euro a fost transmisă de către întreprinderea Trans-Melnic și până în ziua de azi bunul nefiind redobândit de către întreprinderea Trans-Melnic. În sentința instanței de fond nu este clar în această parte ce s-a întâmplat cu acest automobil. Or automobilul era dotat pe partea stângă, nefiind devamat până în ziua de astăzi, nu avem o soluție în privința unde este acest automobil și dacă este demonstrat obiectul infracțiunii, însușirea ilicită a bunului altei persoane fără a fi plătit careva sume bănești din partea lui Melnic Vasile. Astfel, fiind restituită cauza la o nouă rejudecare, Curtea Supremă de Justiție a indicat în mod cert individualizarea pedepsei și anume, inducerea în eroare a unei sau mai multe persoane pentru prezentarea adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate în privința naturii sale, sau a calității substanțiale a obiectului părților. Astfel, considerăm că învinuirea nu este dovedită în privința acestuia, iar Melnic Vasile Urmează a fi achitat.

Inculpatul Melnic Vasile a susținut apelul declarat de avocat în interesele sale, solicitând admiterea acestuia.

Avocatul părții vătămate, Victor Tatarciuc a susținut că sunt împotriva apelului declarat de avocatul Pelin Valeriu, care lucrează la comandă, în cazul dat pe toate dosarele lui Gîrbu, acest apel nu este nici întemeiat, nici motivat, pur și simplu ca să fie scris, deoarece l-a rugat omul, dar nu este întemeiat deloc, deoarece nu se motivează așa apelurile, fără ca să fie prevăzut de lege, fără ca să fie indicate probe pertinente, concludente, ca acelea prevăzute de Codul de procedură penală. Ei fac trimitere la niște falsuri care nu sunt recunoscute și expertiza în cadrul dosarului penal a confirmat faptul că sunt false recipisele care le-a întocmit Melnic după.

*Partea vătămată ****** a solicitat respingerea cererii de apel înaintate de către avocat în interesele inculpatului Melnic Vasile.

Procurorul participant în ședința de judecată, Djulieta Devder, a enunțat că reieșind din faptul că practic prin decizia Curții Supreme de Justiție din 13.06.2022 prin care instanța de recurs a constatat totuși că la adoptarea soluțiilor anterioare în cauza dedusă judecătii, totuși instanțele de judecată au admis niște erori grave, atât de fapt, cât și de drept. Astăzi nu-mi rămâne decât să mă conformez indicațiilor care au fost expuse în decizia nominalizată și consider că urmează a fi reformată această sentință din două motive. Practic constatăm noi că prima instanță a dispus

condamnarea inculpatului Melnic pe învinuirea adusă în baza art. 190 alin. (4) CP. Însă instanța dispune reîncadrarea juridică a acțiunilor inculpatului prin prisma art. 190 alin. (2) lit. c) CP și stabilește pedeapsa, ca mai apoi să constate că totuși a admis o eroare de drept în partea ce ține de reîncadrarea juridică a acțiunilor și în partea ce ține de individualizarea pedepsei și printr-o încheiere, să încerce să aibă o tentativă de a înlătura aceste erori. Acum instanța de recurs prin controlul său jurisdicțional a indicat că prima instanță nu a dispus de acest drept procedural, ca printr-o încheiere să înlătura niște erori grave de drept, or acest procedeu poate fi efectuat în exclusivitate doar prin casarea totală a sentinței în cazul în care s-a declanșat procedura apelului. Constată că această cauză penală fiind obiectul discuțiilor și în Curtea de Apel Chișinău, totuși Colegiul penal deși a elucidat faptul că s-a admis niște erori la emiterea acestei încheieri, a admis o altă eroare în partea ce ține de încadrarea juridică a acțiunilor inculpatului, și deja aplică niște modificări care au fost operate în legislația penală, îi introduce niște elemente noi incriminatorii pentru inculpatul Melnic, astfel prin acest exercițiu procesual încălcând prevederile art. 325 CPP. Noi suntem practic la a doua rejudecare în instanța de apel și avem obligația pozitivă să constatăm două momente esențiale. Unul dintre ele, dacă totuși acțiunile inculpatului urmează a fi reîncadrate juridic prin prisma art. 190 alin. (1) CP, reieșind din modificările la două legi, Legea nr. 206 și Legea 247 care se extinde iarăși asupra situației inculpatului, pentru că inculpatul inițial prin rechizitoriu a fost pus sub învinuire pe escrocherie săvârșită în proporții mari, această sintagmă a fost substituită, exclusă. Și constatăm că aceste modificări sunt în favoarea inculpatului și urmează să admitem din oficiu apelul declarat de avocat în interesele prin prisma art. 409 alin. (2) CPP, și să constatăm fapta ca fiind dovedită inculpatului Melnic în baza art. 190 alin. (1) CP, însă cu menținerea dispozițiilor sentinței contestate în partea ce ține de latura civilă, de soarta corpurilor delict, de alte chestiuni importante, urmează a fi menținute dispozițiile sentinței anterioare pronunțate, cu excluderea prevederilor art. 84 alin. (4) CP. Pe de altă parte, reieșind iarăși din indicațiile Curții Supreme de Justiție, constatăm că în procedurile anterioare inculpatului i-a fost încălcat dreptul la un proces echitabil, or dânsul nu a fost asistat de un translator, de avocat ales și aceste argumente, critici ale recurentului au constituit iarăși temei de a dispune rejudecarea cauzei penale. Sunt într-o dilemă, pe de o parte instanța de recurs ne propune două soluții art. 409 alin. (2) CPP, pe de altă parte art. 415¹ CPP. Deci consider că prin a doua soluție vom crea o situație foarte defavorabilă pentru partea vătămată care timp de atâția ani a suportat cheltuieli semnificative pentru a se înfățișa în instanță și ca ulterior iarăși această cauză penală să constituie subiectul discuțiilor în prima instanță. De aceea optează pentru admiterea apelului declarat de către inculpat, inclusiv din oficiu conform prevederilor art. 409 alin. (2) CPP, reformarea totală a sentinței și pronunțarea unei noi soluții potrivit modului

stabilit pentru prima instanță, prin care acțiunile inculpatului să fie încadrate juridic în baza art. 190 alin. (1) sau alin. (2) lit. c) CP, practic este o dilemă și aici. În rest să fie menținute toate dispozițiile sentinței contestate fără modificări. Cu atât mai mult că latura civilă nu a fost soluționată în cadrul unei alte cauze civile.

10. *Judecând apelul, verificând legalitatea și temeinicia sentinței pe baza materialelor dosarului, Colegiul penal ajunge la concluzia că apelul declarat de avocatul Valeriu Pelin în numele inculpatului Melnic Vasile împotriva sentinței Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 12.06.2017 urmează a fi admis din următoarele considerente.*

În conformitate cu art. 400 alin. (1) Cod procedură penală, sentințele pot fi atacate cu apel în vederea unei noi judecări în fapt și în drept a cauzei, cu excepția sentințelor pronunțate de către instanțele judecătorești privind infracțiunile pentru a căror săvârșire legea prevede exclusiv pedeapsă non privativă de libertate.

În baza art. 409 Cod de procedură penală, (1) instanța de apel judecă apelul numai cu privire la persoana care l-a declarat și la persoana la care se referă declarația de apel și numai în raport cu calitatea pe care apelantul o are în proces. (2) În limitele prevederilor arătate în alin. (1), instanța de apel este obligată ca, în afară de temeiurile invocate și cererile formulate de apelant, să examineze aspectele de fapt și de drept ale cauzei, însă fără a înrăutăți situația apelantului.

Conform art. 414 Cod de procedură penală, (1) Instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. (2) Instanța de apel verifică declarațiile și probele materiale examinate de prima instanță prin citirea lor în ședința de judecată, cu consemnarea în procesul-verbal.

11. Potrivit art. 415 alin. (1) pct. 3 Cod de procedură penală, Instanța de apel, judecând cauza în ordine de apel, adoptă una din următoarele decizii: admite apelul, casează sentința primei instanțe și dispune rejudecarea de către instanța a cărei hotărâre a fost anulată.

Rejudecarea de către instanța a cărei hotărâre a fost anulată se dispune în cazul în care nu a fost citat inculpatul, nu i s-a asigurat dreptul la interpret, nu a fost asistat de un avocat sau au fost încălcate prevederile art. 33–35 CPP.

Conform art. 6 par. 1) al Convenției Europene a Drepturilor Omului, orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărârea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia, în interesul moralității, a ordinii publice

ori al securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță când, în împrejurări speciale, publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției.

Conform art. 6 par. 3) al Convenției Europene a Drepturilor Omului, „Orice acuzat are, mai ales, dreptul: a) să fie informat, în termenul cel mai scurt, într-o limbă pe care o înțelege și în mod amănunțit, despre natura și cauza acuzației aduse împotriva sa; b) să dispună de timpul și de înlesnirile necesare pregătirii apărării sale; c) să se apere el însuși sau să fie asistat de un apărător ales de el și, dacă nu dispune de mijloacele necesare remunerării unui apărător, să poată fi asistat gratuit de un avocat din oficiu, atunci când interesele justiției o cer; d) să audieze sau să solicite audierea martorilor acuzării și să obțină citarea și audierea martorilor apărării în aceleași condiții ca și martorii acuzării; e) să fie asistat gratuit de un interpret, dacă nu înțelege sau nu vorbește limba folosită la audiere”.

Conform art. 20 al Constituției RM, (1) „Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime. (2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție”.

Potrivit art. 16 Cod procedură penală (1) *În desfășurarea procesului penal se utilizează limba de stat. (2) Persoana care nu posedă sau nu vorbește limba de stat are dreptul să ia cunoștință de toate actele și materialele dosarului, să vorbească în fața organului de urmărire penală și în instanța de judecată prin interpret. (3) Procesul penal se poate, de asemenea, desfășura în limba acceptată de majoritatea persoanelor care participă la proces. În acest caz, hotărârile procesuale se întocmesc în mod obligatoriu și în limba de stat. (4) Actele procedurale ale organului de urmărire penală și cele ale instanței de judecată se înmânează bănuیتului, învinuitului, inculpatului, fiind traduse în limba lui maternă sau în limba pe care acesta o cunoaște, în modul stabilit de prezentul cod*”.

Se reține că dreptul la apărare reprezintă o prerogativă fundamentală recunoscută individului acuzat de săvârșirea unei infracțiuni condamnabile în virtutea normelor de drept penal, de a răspunde în mod coerent, prompt și adecvat acuzației înaintate. Dreptul la apărare constituie un drept subiectiv general, care conform Convenției europene a drepturilor omului în sfera sa include mai multe drepturi efective și concrete, care constituie garanția unui proces echitabil, printre care se regăsește și *dreptul la asistența gratuită a unui interpret*.

Acest drept, deși mai rar pretins încălcat în fața instanțelor de la Strasbourg, își găsește consacrare în art. 6 § 3 lit. e), și are un rol de bază pentru asigurarea eficienței altor garanții procedurale ale procesului echitabil. Astfel, în situația când cineva din participanții la proces nu înțelege și/sau nu vorbește limba în care se desfășoară procesul penal, toate celelalte garanții ale procesului echitabil sunt

lipsite de oricare valoare adăugată și private de sens. În asemenea situații, valorificarea dreptului la interpret este crucială pentru întreg cursul procesului, prezentând de fapt o bază solidă pentru exercițiul tuturor celorlalte drepturi de natură procedurală recunoscute individului acuzat în temeiul art.6 par.3 CEDO.

Potrivit pct.17 al Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție cu privire la practica aplicării legislației pentru asigurarea dreptului la apărare al bănuیتului, învinuitului, inculpatului și condamnatului în procedură penală nr.11 din 24.12.2010, una din garanțiile desfășurării procesului de judecare a cauzei bazat pe principiul contradictorialității este asigurarea dreptului la apărare al inculpatului și dreptul la asistența gratuită a unui interpret.

În speța *Gregacevici c. Croației* din 10.07.2012, CEDO a reiterat, cu titlu de principii generale aplicabile art. 6 § 3 lit. b), că *conceptul unui proces penal echitabil implică între altele și dreptul la proceduri contradictorii, în conformitate cu care o parte beneficiază de posibilitatea nu doar de a lua efectiv cunoștință cu suportul probatoriu existent în speță, dar de asemenea de a lua cunoștință și de a comenta oricare probe prezentate și observații anexate la dosar, în vederea influențării deciziei finale a tribunalului.*

În cauza *Güvec c. Turciei*, hotărârea CEDO din 20.01.2009, Curtea a reamintit că dreptul acuzatului de a participa efectiv la proces include nu numai dreptul de a fi prezent, dar și de a asculta și urmări procedura. Aceste drepturi sunt presupuse de noțiunea de contradictorialitate și pot fi desprinse din garanțiile cuprinse în special în paragraful 3 al articolului 6 „a se apăra el însuși”.

Participarea efectivă presupune ca acuzatul să aibă o înțelegere largă a naturii procesului, a mizei pe care o implică, inclusiv a semnificației pedepsei care i-ar putea fi aplicată (*Timer Galiyev c. Rusiei*). Presupune, de asemenea, dacă este necesară, asistența, după caz, a unui interpret, avocat, asistent social, astfel încât să înțeleagă ce se spune în instanță.

Acuzatul trebuie să poată urmări ce spun martorii acuzării și, dacă e reprezentat, să poată explica avocatului apărării propria versiune a faptelor, declarațiile cu care nu este de acord și să aducă la cunoștință instanței orice chestiuni invocate în apărare. (*Stanford c. Marii Britanii*)

Prin urmare, rezultând din standardele jurisprudenței CEDO și din faptul că instanța de apel verifică legalitatea și temeinicia hotărârilor atacate, iar în instanța de recurs se invocă necesitatea reparării erorilor de drept, adică activitatea acestor instanțe prevede soluționarea unor chestiuni complexe de drept, inclusiv privind justetea pedepselor aplicate, persoanele inculcate și condamnate nedisponând de o pregătire juridică necesară pentru a-și prezenta și a-și susține argumentele în fața instanței de un nivel de jurisdicție superior, pornind și de la faptul că principiul contradictorialității în procesul penal determină ca inculpatul să aibă acces la materialele cauzei, echitatea unui proces de justiție presupune oportunitatea

participării obligatorii în procesul penal a interpretului, în cazul în care cineva din participanți nu cunoaște limba desfășurării procesului, or, în acest mod, se asigură accesul inculpatului la declarațiile martorilor, ca ulterior să poată explica propria versiune a faptelor, declarațiile cu care nu este de acord, sau să expună propria versiune a faptelor.

12. Verificând materialele cauzei penale, și anume procesele verbale ale ședințelor de judecată, Colegiul penal a constatat că, instanța de fond nu a acordat deplină eficiență prevederilor art. 6 par. 3 CEDO, art. 16 Cod procedură penală și a admis în privința inculpatului Melnic Vasile încălcarea dreptului la un proces echitabil, din următoarele considerente.

Astfel, se reține că, în cadrul ședinței de judecată din 03.03.2016, instanța de fond nu a asigurat asistarea inculpatului cu un interpret. Or, potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată din 03.03.2016 s-a făcut mențiunea că a fost invitat interpretul Raileanu A., care a fost avertizat de răspundere penală pentru traducere incorectă, însă în procesul verbal al ședinței de judecată lipsește semnătura acestuia (vol. II, f.d. 101).

În ședința de judecată din 24.05.2016, ora 12.00 a participat interpretul Cojocari O., care a fost preîntâmpinat contrasemnătură de răspundere penală pentru traducere incorectă (vol. II, f.d.104).

Ulterior, în aceeași zi, în continuarea judecării cauzei după întreruperea ședinței de judecată, la orele 16.30, inculpatul nu a fost asigurat cu interpret, or în procesul verbal al ședinței de judecată lipsește semnătura interpretului Guțu V. la preîntâmpinare de răspundere penală pentru traducere incorectă (vol.II, f.d.105), ședință în care a fost audiată partea vătămată Lazarenco I.

Subsidiar, Colegiul Penal atestă că, în ședința de judecată din 13.12.2016, ora 15.00 nu a participat nici-un interpret (vol.II, f.d.115), în cadrul acestei ședințe de judecată au fost soluționate cereri ale participanților.

Generalizând aspectele invocate, în raport cu probele din dosar, Colegiul penal a constatat că, la examinarea cauzei în fond inculpatului Melnic Vasile i-a fost lezat dreptul la un proces echitabil, nefiind asigurat cu un interpret în cadrul ședinței de judecată pe tot parcursul examinării cauzei, fapt prevăzut la art. 16 alin. (2) din Codul de procedură penală.

Or, potrivit art. 16 alin. (2) din Codul de procedură penală, persoana care nu posedă sau nu vorbește limba de stat are dreptul să ia cunoștință de toate actele și materialele dosarului, să vorbească în fața organului de urmărire penală și în instanța de judecată prin interpret.

13. În atare situație, se constată că la judecarea cauzei în primă instanță au fost admise erori de drept, care nu pot fi corectate de instanța de apel și, pe cale de consecință juridică, fiind lovită de nulitate absolută sentința apelată, este necesară rejudecarea cauzei de către aceeași instanță, în alt complet de judecată.

14. În acest context, în conformitate cu art. 415 alin. (1) pct. 3 Cod de procedură penală, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău ajunge la concluzia de a admite apelul avocatului Valeriu Pelin în numele inculpatului Melnic Vasile, casează total, inclusiv din alte motive conform art. 409 alin. (2) din Codul de procedură penală, sentința Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 12.06.2017 și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de fond, în alt complet de judecată.

În conformitate cu art.415, alin.(1), pct.1, lit.c), pct.2; 417-419 Cod procedură penală, Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău,-

D E C I D E:

Admite apelul avocatului în numele inculpatului Melnic Vasile, casează total, inclusiv din alte motive conform art.409 alin.(2) Cod procedură penală, sentința Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 12.06.2017, și încheierea de corectare din 12.07.2017, privindu-l pe Melnic Vasile și conform art.415 alin.(1), pct.3) Cod procedură penală dispune rejudecarea cauzei de către Judecătoria Chișinău (sediul Buiucani).

Măsura preventivă – arestul preventiv aplicat lui Melnic Vasile prin sentința Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani) din 12.06.2017 a o revoca.

Decizia este irevocabilă.

Pronunțarea publică a hotărârii motivate la data de 04 iulie 2023, ora 14.00.

Președintele ședinței, Judecătorul

Iurie Iordan

Judecătorii:

Elena Cojocari

Sergiu Daguța